

Nr 177.

Af herr **Olsson** i See, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning i fråga om statens och kommunernas, landstingens och hushållningssällskapens inkomster af och utgifter för rusdryckshandteringen m. m.

År 1906 afgaf jag till Riksdagen en så lydande motion:

»Genom det nykterhetsarbete, hvilket under senare år alltmera utvecklats sig, har den allmänna folkopinionen blifvit gynnsamt stämd till denna verksamhet, samt folk i allmänhet mera än förr lärt sig inse det goda i ett nyktert samt fördärflika i ett onyktert lefnadssätt. Vetenskapen har äfven beaktat saken samt allt mer och mer utforskat alkoholens verkningar på människokroppen och påvisat det skadliga i densammans bruk.

I religiöst, sedligt och moraliskt afseende få de, som därför ifrå och arbeta, alltför ofta erfara, hvilket mäktigt hinder dryckenskapen ställer i vägen för allt godt och förädlande verk bland människorna, hvarför det ock blifvit fostrarne i skolorna ålagdt att undervisa ungdomen om rusdryckernas skadliga verkningar.

Ärligen visar ju också statistiken, hvad nöd, brott, elände och sorg dryckenskapen åstadkommer, i det att fattigdom, sjukdom och vansinne förorsakas i många fall däraf, äfvensom att fångelserna fyllas samt osäkerheten på gator och vägar mestadels beror på att folk berusar sig.

Allt visar ju tydligt för enhvar, som vill se samt vill erkänna det, att rusdrycksförbrukningen är orsaken till mycket ondt i samhället, ja är en samhällssjukdom, som borde, ja måste botas.

Hvarför, frågas då, får något sådant fortfara, när det har att påvisa endast skuggsidor och fördärfbringande följder samt således är förlust-

bringande för landet? Härtill svaras måhända, att det är inkomstbringande för stat och kommun, i det att handteringen tillför desamma ansevärliga belopp i skatt och försäljningsavgifter, hvilka för dem äro nödvändiga för att få debet och kredit att gå ihop.

Alldenstund det så förhåller sig som ofvan är nämnt, torde det vara på tiden att få en utredning till stånd, som så allsidigt som möjligt är med tillgängligt statistiskt material samt med hvad som i den vägen kan uppbringas, visar, om affären bär sig och har rätt att fortgå, eller om den bör afvecklas för att så mycket som möjligt är inskränkas, eventuellt upphöra.»

Dryckenskapens motarbetande, ja utrotande genom rusdryckernas landsförvisning, blir ett allt mer och mer brännande spörsmål, hvilket gör, att den här begärda utredningsfrågan torde behöfva komma upp igen, detta så mycket mer, som under den nu afslutade förbudsomröstningen det är känt, att många varit tveksamma, hvad de skolat rösta och en del afhållit sig därför att skatterna skulle ökas så oerhördt, om handteringen komme bort. Det är något så när bekant, hvad som kommer in till det allmänna, men ej hvad som från det allmänna gifves ut till följd af denna handtering. Vore det bekant, måhända förtjänsten visade sig ej vara så stor som mången tror.

Hvarje omtänksam affärsman ser alltid efter huru hans finansiella ställning är inom både den ena och andra grenen af hans verksamhet; så bör ju ock staten göra. Nu kan ju ibland hända, att hvad som ej direkt bär sig kan hafva sina indirekta fördelar, hvilket ju äfven här bör tagas i betraktande, om så är förhållandet eller motsatsen.

Det utskott, som 1906 behandlade motionen, talar om de stora svårigheter som äro förenade med den ifrågasatta utredningen, och det kan nog vara sannt. Svårigheter träffar man nog på hvart man vänder sig, men de kunna med god vilja öfvervinnas. Nog kan det något så när, om än ej alldeles exakt, utrönas huru stor skuld rusdryckerna ha i fång-, hospitals- och fattigvårdskostnaderna samt sjukvård m. m. genom att vända sig till dessas styrelser samt läkare m. fl.; om man allvarsamt bemödar sig, kommer man nog bra nära. Utskottet påstår vidare, att handteringen ej kan gifva annat än förlust, hvilket nog är förhållandet, om man tager saken i hela sin utsträckning från nationalekonomisk synpunkt. Det torde dock blifva svårare att göra en så vidtomfattande utredning, hvarför den kan sparas tills i andra rummet, men behöflig vore den nog. Vi böra ju se allt i ansiktet både godt och ondt för att kunna befordra det ena och motarbeta det andra. Till sist yttrar utskottet, »att det syfte jag afsett

att vinna, torde bättre kunna nås på andra vägar», ja, det kan nog vara sannt, men blott till en del; man behöfver nog alla till buds stående medel för att vinna det stora målet, rusdryckshandteringens afskaffande.

Utskottet erkänner också att hvad jag här begärt nog skulle vara till stort gagn i striden mot rusdryckerna.

Lämpligt torde vara, att den kommitté, hvilken har att utreda frågan om statens och kommunernas m. fl. frigörande från inkomsten af rusdryckshandteringen, äfven finge denna fråga om hand.

En sådan utredning skulle å ena sidan upptaga alla inkomster af rusdryckshandteringen, som staten, kommunerna, landstingen och hushållningssällskapen erhålla, och å andra sidan hvad från det allmänna får utbetalas till följd af dryckenskapen i ökad fång- hospitals- och sjukvård, äfvensom fattigvård, polis- och rättsväsendet; hvad från det allmänna det bidrages med till barmhärtighetsinrättningar m. m., som afser att rädda drinkare eller i öfrigt bota hvad dryckenskapen förorsakat, ja alla kostnader från det allmänna föranledda af denna handtering och densammas följder.

På grund af hvad jag sålunda anfört, får jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t an hålla, att Kungl. Maj:t täckes låta verkskälla utredning, som utvisar statens, kommunernas, landstingens och hushållningssällskapens inkomst af rusdryckshandteringen, äfvensom de utgifter den förorsakar det allmänna, och där efter för Riksdagen framlägga de förslag, hvartill utredningen kan gifva anledning.

Stockholm den 3 februari 1910.

Ol. Olsson i See.
